

L 'ESCOLA A FAVOR DEL MEDI

Persones que presenten l'experiència: **Montse Lapeyra, Carme Pagan i Teresa Roca**
(CEIP Estel) Molins de Rei

1- CONTEXTUALITZACIÓ

Les nostres experiències, gairebé sempre , han estat dirigides a tots els cicles, aplicant a cada nivell aquells continguts més adients.

Sempre hem tingut una cloenda d'aquestes experiències on tots els cicles han comunicat a la resta de l'escola quin ha estat el seu treball i què han après.

No podem concretar el temps d'experimentació, va en funció de les diferents activitats que es fan . És un treball molt global, algunes de les actuacions queden instaurades per anar-les fent durant tot els cursos.

2- JUSTIFICACIÓ

D'entrada hem d'aclarir que el que anem a presentar no és una experiència en concret, sinó el resultat de moltes experiències realitzades durant molts anys.

Des de que va començar les seves activitats l'escola va mostrar preocupació per temes de medi ambient.

Vàrem començar celebrant la Festa de l'Arbre cada any ,plantàvem arbres autòctons al pati ,generalment fèiem coincidir aquesta festa amb la Fira de la Candelera de Molins.

L'any 1992, Molins de Rei va ser un dels municipis que va iniciar l'experiència pilot de recollida selectiva integral de deixalles en origen, desenvolupada pel Centre d'Ecologia i Projectes Alternatius (CEPA) , que tenia com a eixos fonamentals l'educació ambiental i la participació ciutadana. Com a part de l'experiència el CEPA va dissenyar un seguit de propostes didàctiques que diferents centres de Molins de Rei , entre ells el nostre vam anar integrant.

Ens va semblar que calia trobar un marc adequat per treballar aquest temes i que, a més del dia a dia, valia la pena dedicar-hi més temps. Atès que a la vila es celebra la Fira de la Candelera, fira fonamentalment agrícola i molt arrelada, (aquest any s'ha celebrat la 153 edició), el Claustre va acordar dedicar una setmana a temes medi ambientals a principis de Febrer coincidint amb la fira i, en principi, la vàrem anomenar Setmana del Medi Ambient.

Els primers anys les vàrem organitzar en estreta col·laboració amb el CEPA i amb el projecte que aquest col·lectiu anava desenvolupant a la vila. El fet de treballar des de l'escola el tema de la recollida selectiva ajudava a sensibilitzar les famílies, atès que les propostes didàctiques les implicaven, ja fos mitjançant enquestes que els alumnes havien de passar a casa, ja fos ajudant a fer els treballs de classe.

Vistos els bons resultats, es va veure la necessitat d'estructurar i sistematitzar aquesta experiència, i posar a disposició dels equips docents els materials que s'anaven elaborant , incorporar-lo als currículums escolars, consolidar l'educació ambiental als centres i donar la possibilitat de fer un pas endavant, amb noves propostes i nous

materials. Així doncs, es va crear el Grup d'Educació Ambiental (GREA), format per mestres d'Educació Infantil i Primària.

En aquest context, doncs, al llarg d'aquests anys hem dedicat la Setmana del Medi Ambient a diferents temes:

- recollida selectiva
- residu mínim
- l'aigua
- l'aire
- l'estalvi d'energia
- ...

El fet d'aglutinar aquestes experiències en una setmana no vol dir que la resta del curs es deixen de tenir en compte. L'objectiu és integrar el respecte a l'entorn, a la nostra manera de viure i que les accions d'estalvi energètic i de materials estiguin integrades en el fer quotidià amb tota naturalitat.

Per tota la història descrita va arribar un moment en que vàrem veure la necessitat d'incloure aquesta manera de fer dins del PEC ja que formava part de una cultura determinada de l'escola.

3- OBJECTIUS

L'objectiu global de l'Educació ambiental, és aconseguir:

Un canvi en les formes d'analitzar aquests problemes.

Un canvi en les actituds i en el sistema de valors.

Un canvi en les actuacions i comportaments.

Es parla per tant, d'**una transformació del model cultural de les persones.**

4- DESCRIPCIÓ DEL TREBALL

A continuació us farem una relació com aquestes diferents experiències realitzades durant diversos cursos han canviat la manera de fer en els diferents àmbits o sectors de l'escola.

4.1 Cuina

Tenim cuina pròpia gestionada per l'AMPA.

Reciclatge de l'oli de cuina. Tenim una empresa que ens subministra els bidons i un cop estan plens, fem una trucada i ens els passen a buscar. Aquest servei és totalment gratuït. Aquest oli es recicla per fer sabó.

En una de les setmanes de Medi Ambient vàrem treballar el tema dels embolcalls i de la seva reducció mentre fèiem aquest treball amb els nens vàrem veure que érem una mica incongruents ja que a l'escola estàvem donant el picnic amb paper d'alumini. El curs passat vàrem introduir la bossa de paper.

A la cuina hi ha els contenidors per separar la brossa orgànica de la inorgànica. Tenim una situació una mica privilegiada, només cal sortir de la cuina per trobar-se al carrer tot tipus de contenidor.

4.2 Menjador

Fins el curs passat teníem tovallons de paper. Pel mateix motiu que el dels embolcalls vàrem proposar a l'equip de monitors la possibilitat del canvi a tovallons de roba i així es va fer. Es canvien dos cops per setmana i el dilluns es retornen nets.

Cada dia separen la brossa que queda a les safates, i el dijous una classe cada setmana recull les peles de la fruita de tot el menjador pel compostador de l'escola.

4.3 Patis

Tenim una vintena d'espècies diferents d'arbres plantats al pati, la majoria d'ells autòctons. A part que fa l'espai molt agradable dóna moltes possibilitats per treballar amb ells.

L'hort el treballem tota la primària amb diferents objectius segons la programació de cada cicle.

CM té l'objectiu de treballar el cicle complet d'una planta. Treballem la diferència entre sembrar i plantar, podem realitzar el planter a la mateixa classe.

Observem des de la llavor fins que la planta torna a tenir fruit.

Això ens dona la possibilitat de realitzar diferents experimentacions, per exemple:

- Fer una pregerminació per observar l'embrió.
- Estudi de les parts d'una llavor.
- Realitzar una germinació a la classe en diferents tipus de sòl i comprovar quin d'ells seria el més adient per l'hort.
- Qui alimenta les llavors?
- Estudi de les condicions necessàries per la germinació, llum temperatura i humitat.
- Estudi de l'estructura de la planta.
- Collir el que s'ha plantat i donar-li diferents finals. Un podria ser realitzar un àpat col·lectiu i l'altre seria assecar les llavors per plantar-les el proper curs.
- Estudiem també les diferents feines de l'hort, desbrossar, cavar, sembrar, ...
- ...

Ara tenim plantat pèsols i faves. Els pèsols van ser plantats amb planter pels nens i nenes de 3r de primària i les faves les han plantat els nens i nenes de 4t que són les que van collir ells el curs passat.

A la classe es van realitzant diferents treballs d'observació del procés de creixement de les plantes que tenim a l'hort, constatant totes les variacions que es produeixen.

El compostador. El fet de tenir el compostador ens permet treballar amb ells el cicle de la matèria, intentem que entenguin que en principi el cicle de la matèria orgànica és un cicle tancat.

Volem transmetre la idea que un residu pot arribar a ser un recurs.

Un cop el compost es madur s'utilitza per adobar l'hort i els arbres del pati.

4.4 Les aules

Quan vàrem treballar amb ells el tema d'estalvi en general van sortir diferents coses a resoldre:

- estalvi de llum
- estalvi de l'aigua
- estalvi de materials
- ...

Per poder fer realitat aquest estalvi de llum, era urgent resoldre el tema de les pissarres. Les nostres pissarres tenien tants reflexos que de molts punts de la classe no es podien llegir, això obligava a tenir totalment tancat tot i tenir la llum encesa.

Al final vam poder resoldre el tema amb uns adhesius.

També hi ha un treball de conscienciació per apagar la llum sempre que no calgui.

Per aprendre a compartir i fer un estalvi real amb els pares, a l' escola tenim una sèrie de llibres de text sociabilitzats, que queden a l'aula fins que són vells o antiquats. Les matèries són Medi-Natural Medi-Social Anglès, música, diccionaris i atlas.

A l'aula també es fa recollida selectiva de paper i es potencia l'estalvi de paper sempre que es pot..

El curs passat vàrem realitzar la Setmana de l'aigua .A tota l'escola es va treballar l'aigua des de totes les vessants i a tots nivells.

El CM és va centrar més en l'estudi del riu i el seu entorn i també l'aspecte del consum de l'aigua a casa i a l'escola. Una de les conclusions a la qual es va arribar, un cop fet l'estudi de consum, és que per estalviar aigua , a l'escola s'havien de canviar les aixetes per aquelles de polsador.

També el curs passat vàrem fer com un decàleg on es resumien aquelles maneres de fer més adients per ser respectuosos amb el medi. Aquest treball va quedar representat amb una sèrie de cartells fets per ells mateixos i que en aquest moment tenim penjats pels diferents espais de l'escola, les aules, passadissos, lavabos, despatxos etc.

Quan dissenyem un procés d'aprenentatge, de qualsevol dels temes abans explicats intentem que aquestes unitats didàctiques tinguin activitats d'exploració, d'introducció i estructuració de continguts i per últim activitats d'aplicació.

Seguint aquest model introduïm en cada una d'aquestes fases activitats d'avaluació. Moltes d'aquestes activitats es realitzen en petit grup, això també comporta tota una manera de fer més democràtica i de consens que per nosaltres té una relació directa amb el compromís medioambiental.

4.5 Estat actual de compromís amb el projecte de treball a favor del medi.

Fa dos cursos vàrem presentar la sol·licitud per formar part del col·lectiu d'Escoles Verdes. Formar part d'aquest Projecte no volia dir posar-nos més feina a sobre, de fet moltes de les coses que ens demanaven per poder formar part d'aquest col·lectiu, nosaltres ja les fèiem.

Aquest curs ens han donat el distintiu, encara que el nostre objectiu no era aconseguir el distintiu i acabar amb les nostres actuacions..

Per nosaltres aconseguir el distintiu és certificar públicament una cultura concreta de l'escola.

En aquest moment també estem fent un assessorament anomenat " Millorem la qualitat ambiental de la nostra escola", a proposta de la Facultat de Ciències de

l'Educació de la UAB. Acollint alumnes de pràcticum que treballen ciències ambientals, estem en un procés de col·laboració amb aquesta facultat que ens permet de fer una avaluació ambiental del nostre centre, anar trobant diferents maneres de millorar la gestió sostenible de l'entorn escolar i millorar la innovació educativa en Educació Ambiental.

Actualment formen part d'un Projecte COMENIUS treballant temes relacionats amb el medi.

El tema de l'aigua del curs passat , es va treballar no solament des de les àrees de medi natural i social sinó també des de les matemàtiques, la llengua i la plàstica.

Aquest curs estem intentant treballar amb els alumnes aspectes de medi ambient a partir de la poesia i amb el tema el joc i la joguina, no sabem massa com anirà però es tot un repte.

5- VALORACIÓ

La primera valoració que fem és que no hauríem pogut tirar endavant un projecte d'aquest tipus si tots els professionals de l'escola de tots els àmbits no s'haguessin implicat de la mateixa manera que el claustre.

De la mateixa manera reconeixem que la implicació de les famílies ha estat fonamental per poder portar a terme alguns dels estudis fets.

Estem creant una sèrie d'hàbits, però som conscients que els hem d'anar recordant sovint, perquè a vegades ens relaxem.

Confiam que en el futur els nostres alumnes continuïn portant a la pràctica aquest hàbits adquirits.

Al realitzar, una trobada conjunta de tota l'escola, al final d'un treball que s'ha realitzat a tots els nivells, dóna als nostres alumnes una idea de comunitat, que valorem molt positiva.

Pensem que treballar de manera que l'entorn i les relacions humanes siguin més saludables, farà que el futur dels nens i nenes que tenim a l'escola també ho sigui.

6- MATERIALS

L'escola disposa de diferents materials i recursos per treballar els diversos temes abans presentats. Si algú necessita algun tipus d'informació, només cal que es posi en contacte amb nosaltres i si podem l'ajudarem.

El CEPA també té varies propostes d'activitats i visites guiades per treballar temes mediambientals.